7/791 -3-

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI :B.02.0.002/2224 **ANKARA**
KONU : **25/11/1999**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİLĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığına

İLGİ: 01.11.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/791-2303/609 sayılı yazınız.

Balıkesir Milletvekili İlyas YILMAZYILDIZ'ın tarafıma tevcih ettiği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 99 ncu maddesi gereğince cevaplandırılması istenilen 7/791 esas no.lu yazılı soru önergesine ilişkin cevaplar ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

H.Hüsamettin ÖZKAN
Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı

EK: 2 (iki) Nüsha Cevap Yazısı

Soru 1- 55., 56. ve 57. Hükümetler tarafından uygulanan ekonomik politikalar sonucunda ekonomideki daralma ve piyasalardaki durgunluk sonucu esnaf ve sanatkarlar çok zor duruma düşmüştür. Esnaf ve sanatkarların içine düştüğü bu zor durumdan kurturulabilmesi için beklenen enflasyon oranındaki düşüşe paralel olarak, 55. Hükümet döneminde yükseltilen esnaflara verilen kredi faiz oranının düşürülmesi konusunda Bakanlığınızca bir çalışma yapılmakta mıdır? Ucuz ve yeterli finansman sağlanacak mıdır?

Cevap 1- Geçtiğimiz yıllarda Asya Krizi olarak nitelendirilen global ekonomik kriz dünya ekonomilerini olduğu gibi ülkemiz ekonomisini de olumsuz yönde etkilemiştir. Ayrıca yurt içinde yaşanan sel ve deprem felaketleri de ekonomide istenilen hedeflere ulaşmayı engelleyen hususlar olmuştur.

Ancak 1999 yılının ikinci yarısıyla birlikte dünya ekonomilerinin krizden çıkmaya başladığı görülmüş, ayrıca kurulan başarılı koalisyon hükümeti sayesinde de piyasalarda güven havası oluşmuştur.

Özellikle 2000 yılı bütçesinde öngörülen enflasyonu düşürme, bütçe açıklarını ve kamunun borçlanma ihtiyacını azaltma hedeflerine IMF ile yapılacak Stand-by anlaşmasıyla birlikte daha kolay ulaşılabilecektir.

Bu durumda piyasalarda bir istikrar sağlanacak, enflasyondaki düşüşe paralel olarak kredi faizleri de azalacaktır. Esnaf-sanatkarlara kullandırılan kredi faizlerinin daima piyasa faizlerinin altında olduğu dikkate alındığında, ekonomideki gelişme doğrultusunda esnaf kredisi faizlerinin düşürülmesi de mümkün olabilecektir.

Soru 2- Ülke ekonomisinde yaşanan olumsuz gelişmeler sonucunda işyeri ve şirket kapanmaları hızla artmış, senet protestoları yüzde elliyi aşmıştır. Artan kredi talepleri gözönüne alınarak plasmanları arttırılacak mıdır? Kredi Şahıs limitlerinin artırılması için bir çalışmanız var mıdır?

Cevap 2- Ekonomide alınan tedbirlerin piyasaları canlandırması ve büyüme oranının % 4-5 düzeyine ulaşması hedeflenmektedir. Bu canlılık öncelikle esnaf ve sanatkarların işlerinin açılmasına ve sıkıntılarının giderilmesine yarayacaktır.

Zaten her yıl esnaf ve sanatkarlara kullandırılan kredi tutarı artırılmaktadır. Nitekim 1997 yılında 150 trilyon lira olan esnaf kredi plasman hacmi, 1998 yılında 220 trilyon liraya, Ekim/1999 tarihi itibariyle de 325 trilyon liraya ulaşmıştır. 2000 yılında da esnaf plasmanları, Halk Bankasının kaynaklarındaki büyüme ve gelişme paralelinde artırılacaktır.

Esnaf kredisi şahıs limitleri de yıllar itibariyle özellikle son 2-3 yılda büyük oranda artırılmıştır. 1997 yılında yasal sınırı olan 1 milyar liraya ulaşan kredi şahıs limiti Mayıs/1998 tarihinde TBMM'de kabul edilen kanun değişikliği ile 5 milyar liraya yükseltilmiş, geçiş uygulaması olarak da mal üreten esnafa 2,5 milyar lira, hizmet üreten esnafa 2 milyar lira limitli kredi kullandırımına başlanmıştır.

Halen bu limitler geçerli olup, deprem bölgesindeki faaliyet gösteren esnaf ile ihracatçı esnaf-sanatkarlara kullandırılan kredinin limiti 5 milyar lira olarak uygulanmaktadır.

Soru 3- Türk müteşebbis gücünün emsalsiz bir göstergesi ve örneği olan esnaf ve sanatkarları vergisini ve borcunu ödeyememiş, iflaslar ve hacizler artmıştır. Örneğin Balıkesir ilinde binin üzerinde esnaf ve sanatkar işyerini kapatmak durumuna kalmıştır. Küçük ve Orta Boy İşletmelerin gelişmesine ve kalkınmasına yönelik çalışmalarınız nelerdir? Devletimiz tarafından yeterince desteklendiğinize inanıyor musunuz?

Cevap 3- Esnaf ve sanatkarlar ile KOBİ'lerin bir ekonominin can damarı, temel taşı olduğu artık tüm dünyada bilinen bir gerçektir. Bu gerçeğin neticesinde de bu kesimler Türkiye Halk Bankasınca düşük faizli, uzun vadeli, uygun koşullu kredi kullandırımı suretiyle desteklenirken, kendilerine finansman dışı danışmanlık ve eğitim destekleri de sunulmaktadır.

Ülkemizde bu misyonu üstlenen Halk Bankası hedef kitlesinin yüksek teknoloji ürünü, dünya pazarlarında satılabilir kalite ve standartta üretim yapması ve bunların ihracı suretiyle ülkemizdeki yatırım, üretim ve istihdamın artışına katkıda bulunmaktadır.

Bu amaçla bir yandan esnaf kredisi plasmanları artırılırken, diğer yandan kredi limitleri artırılmaktadır.

KOBİ'lerin gelişmesi ve kalkınmasına yönelik en önemli uygulama ise KOBİ Teşvik Fonu Kredisidir. Bu krediden Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinin ağırlıklı olarak bulunduğu Acil Destek Kapsamındaki iller ile Kalkınmada Öncelikli Yöreler daha uygun şartlarda yararlandırılırken, bu vesileyle hem bölgelerarası gelişmişlik düzeylerinin azaltılması, hem de yüksek potansiyel taşıyan bu bölgelerin ekonomik açıdan canlandırılması hedeflenmiştir. Önümüzdeki yıllarda KOBİ Teşvik Fonu Kredisinin tutarının artırılması yanısıra, krediden yararlanan firma sayısının yükseltilmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır.

Soru 4- Enflasyon altında ezilen esnaf ve sanatkarlarımız, artık varlığını sürdüremez hale gelmiştir. İflas ve işyeri kapanmaları artmıştır. Avrupa Birliğine tam üyelik sürecinde KOBİ'lerin daha ucuz hammadde ve aramadde satın alarak üretimini geliştirip artırabilmesi, hizmet kalitesinin yükseltilebilmesi için aldığınız teşvik kararları nelerdir?

Cevap 4- Türkiye istikrarlı siyasi yapısı, dünya ekonomisinde varlığını sürdüren durgunluk ve yaşadığı deprem felaketine rağmen Avrupa Birliğine üyeliği kabul edilme aşamasına gelmiş, dünyanın 22. büyük ekonomisidir.

Ancak, yıllardır süren ve kronikleşen enflasyon, ülkemizin çok daha iyi yerlere gelmesini engellemekte üretim, yatırım ve istihdam hacminin mevcut potansiyeli dikkate alındığında yeterince değerlendirilememesine sebep olmakta ülkemiz işletmelerinin rekabet gücünü de zayıflatmaktadır.

Buna rağmen son dönemlerde piyasalarda esen iyimserlik havası, sıkı para politikası ve bütçe disiplini çerçevesinde önümüzdeki yıllarda enflasyonun tek haneli rakamlara inmesi hedefine ulaşılacağı inancı vermektedir.

Düşük enflasyon faiz oranlarındaki düşüş ile beraber üretim maliyetlerini de düşürecek ve ülkemiz KOBİ'lerinin ucuz hammadde ve yarı mamul madde temini kolaylaşacak, bu işletmeler dünya piyasasında kendilerine rekabet avantajı yaratacaktır. Ayrıca faizlerin düşüşüyle beraber KOBİ'lerin yüksek teknoloji ürünü makina-ekipman alımı mümkün olacak, böylece artık tüm dünyada tüketicileri tarafından talep edilen kaliteli ve dünya standartlarında mamüllerin üretimi gerçekleşecektir.

Yalnız belirtilmesi gereken husus; KOBİ'lerin tüm dünyada öncelikle desteklenen işletmeler olduğudur. Çünkü KOBİ'ler dünya ticaretinin büyük bölümünü gerçekleştirmekte, büyük ölçekli işletmeler dahi kendi bünyesinde bölünmeler yoluyla küçülmeye çalışmakta veya kendi KOBİ'lerini yaratmaktadırlar.

KOBİ'lerin esnek yapısı, tüketici taleplerine ve konjonktür değişimlerine hızlı cevap vermeleri bu süreci doğurmuştur. Dolayısıyla KOBİ'lere sunulacak olan finansman desteğinin önümüzdeki yıllarda artarak sürmesi ekonomimizin de hızla büyümesine sebep olacaktır.

Soru 5- Halk Bankası tarafından esnaf ve sanatkarlara 1998 yılı içerisinde toplam 300 trilyon kredi verilmiştir. Balıkesir iline verilen tutar ise sadece 7 trilyon 309 milyar TL.'sı civarındadır. Balıkesir iline verilen kredilerde hangi kriterler gözönüne alınmaktadır? Bu miktarın arttırılması yönünde bir çalışmanız var mıdır?

Cevap 5- Halk Bankası Ana Statüsünde belirlenen temel amacı doğrultusunda esnaf-sanatkar ve KOBİ'leri desteklemek için gerek yurtiçi, gerekse yurtdışı kaynakları azami ölçüde kullanmakta ve hedef kitlesinin finansman ihtiyacını gidermeye çalışmaktadır.

Esnaf-sanatkarlar ile KOBİ'lerin tek finans kuruluşu ve Kalkınma Bankası olan Halk Bankası ülkemizde faaliyette bulunan 3 milyonu aşan esnaf ve sanatkarların ancak 1 milyonuna kredi verebilmektedir. Bankanın hedefi tüm esnaf ve sanatkarı kredileriyle destekleyerek, yalnızca ekonomimizin değil sosyal ve kültürel hayatın da vazgeçilmez unsurları, toplumsal huzurun kaynağı olan esnaf-sanatkarların büyüyüp güçlenmesine, işlerini geliştirmesine dolayısıyla ülkemizdeki üretim ve istihdam artmasına imkan sağlamaktır.

Herkes tarafından arzulanan bu gelişme, genel ekonomik gelişmeden bağımsız değildir. Ayrıca finans piyasalarının derinleşmesi, sermayenin tabana yayılması ve alternatif finansman teknikleri sayesinde küçük işletmelerin kredi talepleri daha kolay ve kısa sürede karşılanacaktır. Ülkemizdeki gelişmiş sermaye piyasası önümüzdeki yıllarda alınacak tedbir ve yapılacak düzenlemelerle bu imkanı yaratacaktır.

Dolayısıyla bu gelişmeler esnaf kesimi ile KOBİ'lerin daha bol ve yeterli kaynakla desteklenmesine yarayacaktır. Mevcut koşullarda esnaf ve sanatkar odalarına ortak olan esnafa Banka kaynaklarındaki artışa ve gelen talebe göre objektif biçimde kredi tahsisi yapılmaktadır.

Türkiye Halk Bankası bu hususta büyük bir özen gösteren ilkeli, açık ve adil kıstaslarla hareket eden ihtisaslaşmış bir kamu bankasıdır. Şubat/1999 tarihinde 250 trilyon liraya çıkarılan Banka sermayesinin tamamının ödenmesi ve yeni kaynaklar yaratılması durumunda daha fazla esnaf kredi kapsamına alınacaktır. Balıkesir ilindeki esnaf ve sanatkarlarımızda bu artıştan yararlanacak ve ilin ekonomisindeki canlanma görülecektir.

Nitekim Balıkesir ilimizde faaliyet gösteren esnafa 1997 yılında 4.1 trilyon kredi kullandırılmışken bu tutar 1998 yılında 5.8 trilyon liraya, Ekim/1999 tarihinde ise 9 trilyon liraya yükselmiştir.

Balıkesir ilindeki KOBİ'lere kullandırılan kredilerde de önemli artışlar kaydedilmiştir. 1997 yılında 2.7 trilyon lira olan kredi tutarı 1998 yılında 5.3 trilyon liraya ve Ekim/1999 tarihinde 7 trilyon liraya ulaştırılmıştır.

Teşvik Fonu Kapsamında KOBİ'lere kullandırılan kredilerden de Balıkesir ilinde Ekim/1999 tarihine kadar 32 firma 457 milyar lira kredi kullanmış ve bu krediler sayesinde 253 kişiye ilave istihdam imkanı sağlanmıştır.